

Sárospataki

Iszsági Közlöny

XXXVI. évfolyam.

6. szám.

1920 április.

Főszerkesztő :

Társzerkesztők :

Felelős szerkesztő :

Illyés Bertalan

Molnár Béla és Koncsol János

Szendrey László

Egy levél.

Nagyságos Közigazgató Úr!

Gimn. tanulmányaink kezdetétől fogva rajta voltunk, hogy szórakozásoktól megvont filléreinkkel hozzájáruljunk minden égetőbb sebnek gyógyításához. Így egy-egy könyvet is töröltünk s úgy éreztük, hogy azzal, amit adunk, mi is gazdagabbakká, jobbakká leszünk.

Most a még mindig orosz fogságban sinylődő magyar hősök sorsa fáj legjobban lelkünknek. Szeretnők, ha oly sok idő után minden magyar vissza térhetne "viharoktól megtépett tüzhelyéhez, hogyha szegényekké lettünk földiekben, gazdagokká legyünk a szeretetben.

Ugy érezzük, testvéreink közül is azok állanak legközelebb szívünkhöz, akik ugyanennek az Alma Mater kebeléből mentek szeretett hazánk védelmére. Legendás hősiességük iránt érzett mélységes tisztelettel, hihetetlen szenvedéseikkel szemben sajtó részvétünkkel, bámulatos kitartásuk keltette rajongó csodálkozásunkkal várjuk, visszavárjuk őket. A pataki diákok szent hagyományainak, beszédes bizonyságait, nekünk drága példányképeinket.

Hogy ez a boldog reménykedésünk azzal is közeledjék a valósuláshoz, mély tisztelettel kérjük Nagys. Közigazgató Urat, hogy az ötödik gimn. osztály önkéntes adakozásának

szerény eredményét, 280 kor.-t elfogadni méltóztassanak s esetleg a főisk. ifjúság hasonló célú adományával együtt arra fordítani, hogy a főiskola kebeléről elszakított diáktestvéreink fogságból való hazatérhetésének anyagi akadályai ez összeggel is kevesebbedjenek. Tisztelettel kérjük továbbá, hogy fenti összeget ne méltóztasék lezártnak tekinteni, hogy későbbi adományainkkal, anyagi lehetőségünk mértéke szerint növelhessük.

Vagyunk a Nagyságos Közigazgató Urnak stb.

*

E levél kíséretében 280 K-t küldött a gimn. V. osztály a rektor-professorhoz. Aláírták e sorokat Elekes Imre osztálytanár és a tanulók közül néhányan.

Őszinte elismeréssel hajtjuk meg zászlónkat nemes lelkű diákársaink és vezetőik előtt. Cselekedetük, mely követésre buzdító példa, maga dicséri önmagát és annyival is inkább méltó az elismerésre, mert a gimn. V. o. már másodizben tesz bizonyosságot arról, hogy lelkében cselekvőleg él a magyar diák-ideál. Jutalmazza őket elismerés mindazok részéről, akik még ebben a fegyverekkel ásott magyar sirban élnek s a magyar ifjúság jelenén szánakozók tekintsék ezt erős bizonyossággul. Bizonyossággul annak, hogy a magyar ifjúság lelkéből nem halt még ki a honvédimádat. Bizonyossággul annak, hogy ez az ifjúság méltó lesz a jövő nehézségeire, mert ime, dacára a multaknak, még mindig azt vallja, hogy a haza minden előtt. S ezen a magasztos vallomáson át, a hazaszereteten át, nemcsak csodálattal és szeretettel, de — ha kell — filléreivel is adózik azoknak, akik ennek a meghalt országnak a szolgálatában nyomorúságot és szenvedést arattak.

Illesse elismerés Elekes tanár urat, aki magyar lelkének egész izzásával táplálja tanítványai lelkében a hazaszeretet tüzét. Egyszerű szavaknál többet nem adhatunk, de szent bizodalommal hisszük, hogy elérkezik az idő, amely egye düli és törhetetlen reménysége mindnyájunknak és az az idő, az a nagy beteljesedés majd megfogja jutalmazni az ő munkásaiban az Elekes tanár úr szép és nemes célokra törekvő munkáját. (szl.)

Ima.

Irta: Szendrey László.

*Óh Istenünk!
Ki vészben és viharban
Ezredéven át voltál jegyverünk.
E napon szívünk tengernyi bújával
Oltárod elé letérdepelünk.
Oltárod elé rakjuk büszkeségünk
E sok csatában csorbult fringiát.
S karunk fáradtan pázsitodra ejti
Magyarországnak tépett zászlaját.*

*Óh Istenünk!
Im vészben és viharban
Álltunk keményen, mint a szikla-szál.
Voltunk kemény vár, voltunk büszke nép, mely
Minden szent ügyért bátran sikra szál.
Voltunk rabok már, küzdünk szabadságért
Te tudod hányszor s te tudod hogy hogyan
S most, vétünk vájta sirban fetrengőkre,
A karddal győző ellenünk rohan.
Uram! te tudod, mit szenvedtünk érte,
Hogy ez az ország a miénk legyen.
Tudod, hogy minden talpalatnyi földért
Fegyvertől haltak sok százezren
Tudod, hogy vér folyt, tenger módra ömlő,
Hogy Kárpát ormát ne nyomja iga!
Tudod Uram, hogy Segesvár miért szent
És Arad neve, miért Golgota!*

*Isten, trónodhoz leborulva valljuk
Megmentőnk voltál minden bajon át!
Ne engedd most, hogy elrabolják tőlünk
E véren szerzett drága szent hazát.
Ne engedd, hogy a Tisza szent hulláma
Idegen gályák hordója legyen,
Hogy Kassa tornyán cseh zászló lobogjon
S oláh rongy lógjon a csiki hegyen!
Ne engedd, hogy a Rákóczy sírjánál
Rabláncra füzve nyögjön a magyar.
S acélos buzát oláhnak teremjen
A hant, mely magyart, Petőfit takar!*

*Isten, trónodhoz leborulva kérünk,
Irgalmad legyen védő paizsunk.
Krisztusként immár hét sebünkből vér foly
S ha nem segítsz, a sirba roskadunk!*

Majtény felé . . .

Irta: Szendrey László.

Kegyelmednek küldöm ezt az irást Uram-Uram, Komáromi János uram, idegenbe szakadt pataki diákunk, levitézlett harcos és nekünk igen kegyes jóakarónk. Kegyelmednek küldöm ezt az irást, én, a cantus praeses, mert sok hasábos irást láttam a multkor az Uj Nemzedékben, amely irás alatt a Kegyelmed neve ékeskedett, mint nomen auktor.

Talán különösnek fogja találni mégis, hogy pennámra veszem a nevét s csekélynek minősíti az okot, mely erre feljogosít, de nem bánom, mert nagy elhatározás forgatja kezemben a tollat és így szembeszállok Kegyelmednek még az ellenzésével is.

Nagy elhatározás forgatja kezemben a tollat. Mondhatnám így is, hogy igen neki keseredtem az irásnak, mert most, hogy még egyszer elolvasom azt a bizonyos cikket, hát könnybe borul a szemem, mikor odaérek: hova lettek mára a pataki diákok. Hát hova lettek Szerkesztő úr?

Egy nyári délutánon csak megverte a kisbiró a dobot a collegium előtt, varnyuszárny bajuszát kétfelé törülte és belekezdett valami különös mondókába, amelynek úgy hangzott a vége, hogy mindenki bevonulni tartozik. Sokan álltak ekkor a collegium előtt. Én még láttam, ahogy kipirultak az arcok és megindult az a tengernyi diáknép hazafelé. Én még láttam, mikor az esteli vonattal elmentek a fiuk s ott voltam, mikor a Jónás Jancsi híres zenekara utolszor huzta el nekik, hogy „Ballag már a vén diák . . .“

Bizony megszorodtunk akkor egy kicsikét mi, kik ittmaradtunk s bizony meg szomorodtunk azután még százszor is, mert a kisbirónak igen nagy volt a doboló kedve és igen sokat állt még meg a collegium előtt. És erre a különös dobszóra mindig volt egy csapat diák, aki letette a könyvet és keserű elszántsággal megindult arrafelé, hol vérvirágok nyíltak a szelid lankákon és a ragyogó nap arcát komor ágyuk füstje fedte el szüntelen.

S lassan elmentek mind. Nem maradtak itten már csak egynehányan, üres és kihalt lett az ódon Alma Mater s a boltives folyosókon, ahol más időkben tengerzúgásaként

morajlott a lárma, kongva járt az az egynéhány tógátus, akiknek társai ott verekedtek a lengyel dombok között, vagy a Száva partján. Mert odamentek mind. Borongós esteken egy-egy rózsaszínű tábori lap mesélt nekünk róluk s ha néha-néha valamelyik barcos errefelé került, szent áhitattal hallgattuk a hősi legendákat, amelyek olyan csodálatosan megszéledülve jutottak el hozzánk. Bámultuk a rettentő fiukat, akik ime megférfiásodtak, mióta elszakadtak tőlünk és alapvizsga helyett szuronyrohamra mennek valahol a zamoscei tarlón. Bámultuk, hogy sohse rettennek meg, sőt mikor látják, hogy már nem halad az ügylet, boldogabb végére fordítják a „gevert“ s úgy püfölnék le a muszka koponyákra. Elszörnyükdöttünk a rettentő csatákon s nagy borzongással hallgattuk ama Pál kalandjait, aki egy szál maga vágta ki az ezred lobogóját az oroszok közül annó 14-ben. Mert fenegyerek volt ám ez a Pali. Még csak önkéntes volt, de ha kedve kerekedett, hát két sánc közé tetette az asztalt és úgy ült le oda az oroszok elé, mintha itthon üldögnél a Feldmesserbe és muszka-arcok helyett az öreg Messer szörös ábrázolja tekintgetne rája. Majd meg olyan zenebonát csinált, hogy hetekig zugott bele a front és az orosz nagyvezérkar négy napig nem aludt a gondtól.

Mert . . . dehát minek irjam én ezt ide, Szerkesztő úr. Kegyelmed szintén ott forgolódott a honvédbakák között és tudja ezt a dolgot. Ha pedig nem tudná, tud helyette száz mást, hiszen olyan sokan voltak, akik ott forgolódtak a Koporsó-hegy alján és olyan sokan voltak, akik alkalomakadtán kivágták az ősi virtust, úgy, hogy bámulta a világ. Nem is azért irtam én ezt ide, hogy Kegyelmed okosodjon tőle, hanem azért, mert így voltak a dolgok. Elmentek a fiuk, csak a hirük jött meg. Ők maguk ott maradtak némán a lengyel rögek alatt. S ha hazajöttek is, nem jönnek már ide, hiszen régen kinöttek az iskolapadokból. S így megint csak odalyukádtam ki, ahonnan elkezdtem, hogy hát hova is lettek már a pataki fiuk?! Hát elmentek, Szerkesztő Úr. Ismétlem, könnybe borul a szemem, ha erre gondolok, mert sokan sohse jöttek vissza, hanem ott porladoznak a lengyel erdők mélyén, vagy pedig bús rabként az orosz sivatagot

lakják, mind e mai napig. Sajnálom a szegény fiukat, mert jókedvűek voltak és korán mentek el, de megvigasztalódom lassacskán, mert hiszen úgy is hűtlenek lettek volna az Alma Materhez és végeredményében ma már úgy is csak mi volnánk itt, akiket akkor a szűk mell és a csecsemőkor ittmarasztolt magnak. Néhány nyomorultak. Mert — hajh — azok vagyunk. Számunkat a vihar bizony megrostálta. Keshedt vállunkra terheket rakott az élet s nagyon igaza van Szerkesztő úrnak, mikor úgy vélekedik, hogy csöndes lehet ma Patak. Bizony, nagyon csöndes. Mi már csak úgy élünk itt a magyar végeken, mint a nagyságos fejedelem lerongyolt serege, mikor már nagyon közel volt a nagymajtényi róna. Zászlónk letöröben, romantikánk foszlik, nagyon közel van már ide a cseh—szlovák határ és nagyon sok közöttünk a hazátlan talpas.

Hazátlan talpasok. Ki-ki állunk esténként a magyar erdőszélre s míg meredt szemünket szítáló kormával vakítja az este, szent várakozással várjuk a csillagunk újra gyulladását. Várjuk a magyarság holdog jövődjét, mely messzibujdosott s idegen rabságban sinylődik valahol. Várjuk, hogy kigyúljon a Beszkidek tetején a jöttét jelentő tűz. Várjuk, hogy vele a bujdosók is begyülekezzenek a collégium elé s hogy a hazátlan rongyosok is hirt kaphassanak az édesanyjukról, meg a falujokról. Akkor lesz itt lárma. De addig nem lehet. Elvágva mitőlünk a beregi traktus, a szabolcsi gárda csak gondolatban jöhet errefelé s a szatmári, ungi, ugocsai, kassavölgyi és legfelső zempléni talpasok mind rabságba estek. Nincs itten közülök csak néhány bujdosó s rongyos kis csapatunk bizony csöndben és igen elbusultan megy Nagymajtény felé . . .

Szép alkonyatkor nem zeng már nóta az iskola előtt. Némák és üresek a híves folyosók, mint a leveletlen erdők s a nemes kisasszonyok közönyösen mennek el a kollégium előtt, mert hiszen már onnan úgy sem jön ki senki és a járda hosszában sem huzódik már az a diszes sövény, a melynek minden vesszőszála egy-egy tógátus volt. Nincs már jogász-elnök, nincs már aki megcsodálja lengő járásukat és gukkeren bámulva sóhajtson utánuk, mikor egy

kicsit már távolabb haladtak. Beborult az égbolt. A haladás keze rég elhordta már a collégium elől a Pletyka-domb halmát, nincs már hová állni, de hiába is volna, mert sasztollas vitéz áll őrt a collégium előtt és hát nem is igen szabad már ott csoportot verni.

Pedig úgy volt az szép. Kiálltak kétszázan a collégium elé s ha csak valamelyik szégyenlősebb fiu fal fefé nem fordult, négyszáz szem nézte meg az esteli sétára induló kisasszonyt. Kétszázan emelték meg a kalapot előtte s kétszázan mormolták csendes áhitattal:

— Csókolom a drága kisztihandját.

Mosolygok magamban, Szerkesztő úr, nem mintha mulattatna a dolog, de nevetségesnek találom, hogy ma, ha mindnyájan kettérepednénk is, csak 48-an tudnánk kiállni a collégium elé. Mosolygok magamban, mert gyorsan vált az eszem és eszembe jut, hogy mit tennénk most, ha valami fordulat esnék a politikában és valami nagy tüntetést kellene csinálnunk. Rettentően lefogytunk. Nem vagyunk már állam az államban, s ha valamikor kedve kerekednék ős ellenségünknek, hogy botot fogjon ránk, tekintve erőnket, tán meg is szaladnánk. De hát ma már ez sem történik meg. Elmúltak már az éjszakajárások s velük együtt elmúlt az alkalom, mely daliás tetteknek volt a szülő anyja s szépen fésült fejeknek a betörője. Nincs rajta mit sirni. Inkább elfog a bú, ha arra gondolok, hogy kivesztek a poharas diákok. Lesznek, akik elítélnék azért, hogy rajtuk bánkódom, de nem törődöm véle, mert nekem van igazam. Hiszen ezek voltak azok a gyerekek, akiknek kedvéért fél ország lakója szerette Patakot Jó torku, szép hangu, dalos, táncos fiuk, akik, ha valamerre jártak, hir maradt utánuk és szerelmes leány sziv. Mert úgy volt az régen. De ma már a dombon épült csárdák nem diáknak állnak, új nótákat is ritkán tanulunk és ezt hiába fújom már, hogy „Tele van a város...” nem szeret meg senki. Ez ugyan privát pech, de mégis az az oka, hogy megfordult a világ és a jogász urak, meg a tiszteletes urak kikoptak már a szépszavu nótákból. Hajdan sokat tudtak, mert megtörtént, hogy a „Vadászkürt“-ben három napig bujdosott a pohár és három

napig zokogott a nóta. Sokan kételkednek ebben, de én bizonyítom, mert furfangos elődöm másfél literesre furatta a kórus fa-serlegét és biztosan volt ember, aki e pohártól három napig dalolt.

Még csak ezelőtt is a kórus introituson, mikor már a Petőfi-kürtből mindenki kiitta a felavató kortyot, elhalkult a nóta és bassus protokántor az asztalra állva — hogy mindenki lássa — körömpróbaig üritette ezt a szörnyű kelyhet, bizonyágául annak, hogy iskolázott gége és alkalomadtán megvédi a kórus becsületét. Egetverő éljen volt ilyenkor az elismerés hangja. S a nemes kórus nyugodtan ment vidékre temetni, mert megvolt az embere, aki, ha kellett, hát becsületből az asztal alá itta az egész Zemplén- avagy Abaujvármegyét. És ez is valami. De most bizony hiába töltetett meg ama bassus pohár, mert neki veselkedett ugyan szegény protokántor, de abba is hagyta. Sőt, mikor a kántus praezesi parancs az egész kórust segítségére rendelte, még akkor is maradt annyi a kehelyben, hogy a cibere fakk zsámiska lett tőle.

Könnyezek magamban Szerkesztő úr, nem azért, mintha nagyon lesujtana a dolog, de a haza sorsára gondolok s megrendülök.

Eszkendők óta nem volt már Patakon rendes csungliámen s így történt, hogy ama diáknak épült csárdák közül bezárta kapuit a Lantos, követte példáját a Gyöngytyuk s a petrahói csárdában már esztendők óta nem tette be diák a lábát. Sőt a Kürt, az öreg Vadászkürt is megfordította már a cimerpajzsot s becsukta az ajtót. Pedig ez ősi diákhely volt. Ivószobájában annak idején József császár is járt s ahogy a krónikák feljegyzik, elmélázva nézegette a rovásokkal tele rótt mestergerendákat. Ezek a gerendák ugyan elkorhadtak, mert hiszen forgandó az idő és minden elmulik, de faragott helyette másokat az ács s később az öreg Mózsi apánk megint csak tele rovásolta őket.

. . . Csak az öreg Korpa egymaga 3000 litert iratott fel

Mert így ment az akkor. Szept. elsőtől július elsőig szakadatlan harsogott a nóta s éjtelen éjféleken, mikor a kálvinisták tornyán 12-öt kongatott az óra, mindig neki busult kesergőkbe csapott át a dallam és zokogtak a fiuk, mert Nagymajtényi sikon letörött a zászló és idegen rabságban sinylődik a várur. . .

. . . Vén kőszáli sasok hej más idők járnak.
Vig, boros nótáju tógátus világnak,
Már csak nyoma sincsen . . .

Már csak nyoma sincsen . . .

De talán jól van ez így.

Nem időszerű már a tulhangos nóta s ideje, hogy egy kicsit szelidebbre változzon a hangunk, mert nagyon recsegős volt már néha-néha és a mozdulatainkban is sok volt már a szöglet. Egy kicsit hadd higgadjon a tempó s halkuljon meg a zaj, mert körülöttünk szárnyon jár az idő s letalálunk késni. A családi csöndes úgy sem vesz ki mig Patak a Bodrog partján fekszik s a Királyhegy bortermő lankáin még él a venyige. Most is elkesergünk még a haza sorsán s ha mi is elmegyünk, jönnek új emberek.

Lám Farkas Dezső is régen palástot vett már daliás vállára, zengő baritonja nem harsogja a bujdosó Rákóczit, de azért csak akad egy-egy vén sas minden márciusban, aki ki áll a pódiumra és el zeng egy-két strófát. Mondom, akad ember s akad ezután is, mert ha mi is elmegyünk is, itt maradnak a professzoraink és ők éppen úgy fogják felnevelni a jövő nemzedéket, mint felneveltek minket és azokat, akikről már csak beszélgetni szoktunk. Csontos tanár ur már bajosan lesz s varcgelb, Bathó János nem fog kuplét írni és úgy vélem, hogy Deák tanár ur sem adja öreg fejét a futurizmusra. S mig ők meg nem változnak, nem hal meg a szellem, mely Patakot Patakká emeli s addig megátalkodott és vastag nyaku kuruc lesz itt minden ember fia, aki az Alma Mater kebelébe jár a bölcsességért. Mig ők élnek Petőfi lesz a legnagyobb magyar költő s Rákóczi Ferenc a pataki diákság eszményi nagy ura. Nincs okunk busulni, multat siratgatni. Nem halott még Patak, Komáromi uram,

csak kevesen vagyunk s kicsit megcsendesült. Manapság is van még nótázó kedv s elborult éjszakákon olyan neki-busult nóták zengedeznek ma is, hogy felébred tőle az alvóban a lélek s aki egyszer hallja, szeretné megpofozni az ötös tanácsot.

Messze van még Majtény. Rongyos kis csapatunk ugyan arra felé ballag, de nagy még bennünk a bizakodó kedv és lehet, hogy sohse érünk oda. Lehet, hogy a Beszkidek ormain felgyul a jelentő máglyatűz, utnak indulnak a bujdosó talpasok s egy szép napon csak becsörömpölnek a kollégium kapun. Talán busak lesznek, talán megviseltek s reménytelen szemük talán nehéz sóhajtások könnyétől lesz vörös, de mi szent örömmel fogjuk őket várni, mert előttük a jobb magyar jövőendő lépdel, s fejük felett a mi megújult csillagunk mécsfénye világol. Akkor majd lesz öröm. Lecsüggedt lobogónk újra vigan repdes, nótánk újra szilaj lesz és zengő s akkor talán újra megkeresődnek a rég elhagyott utak.

... Ha pedig nem így lesz, ha pedig mégis csak elérjük Nagymajtényt, akkor . . . hát akkor is van egy reménységünk Szerkesztő ur.

. . . Valahol messze idegen városban, nagy köpaloták közt él egy öreg diák, aki szerető szemmel nézgel erre felé. Ha majd fáradt kezünk leteszi a zászlót, az az öreg diák felveszi a tollat s regélő tollával bus igékbe írja, hogy valahol a szőke Bodrog partján nem is olyan régen, élt egy diákfajta, volt egy kollégium . . .

~~~~~

Levél Amerikából.

Talán az a zokogó muzsikaszó hatott úgy rám, amit egyszer valamikor hallottam, mint ez a messziről jött levél. Tele lett a lelkem édes szép dallammal, de a szememből mégis kiszaladt egy könnycsepp, mert úgy kisírt az én bánatom abból a szomorú melodiából. Olyan jól esik azt tudni, hogy valahol a földnek a másik oldalán még szeretnek bennünket, még vannak akik együtt éreznek velünk, de fáj, mikor látjuk, hogy ennek a szeretetnek alamizsnában kell kifejezésre jutni. Ebben látjuk, hová sülyedtünk. Számok, amik kísér-

tenek, sötét fekete ezresek, amik vigyorognak ránk a fehér amerikai papirosról. Ettől sápadt lesz az arcunk, mert érezzük, hogy az a büszke magyar vér nem bírja el ezt. Hogy kezünk önkéntelenül ökölbe zárul, mert azok raboltak meg, akik eddig is rajtunk élőködtek. S most egyedül maradtunk, panasz-szavunk eljutott azokhoz, akik messze-messze itt hagytak bennünket, de itt hagyták a szívüket is. S nekünk oly jól esik most arra gondolni, hogy messzi idegen országban él egy maroknyi nép, akiknek álmát éppen úgy meglopta a sötét szárnyu aggodalom drága hazánkért, egyházunkért, mint a háboru s halál pusztítása után minket. Ha soraikat olvassuk, fellélegzünk: „Ha hű gyermekei akarunk maradni annak az édes anyának, amelyik felnevelt és azzá tett, amik vagyunk, akkor meg kell halanunk a segítségért folyamodó kiáltást és segíteni kell.“ Irja egy amerikai lap. S nem kiáltó szó volt csupán, mert meghallották s eszükbe jutott az itt eltöltött évek feledhetetlen emléke. Féltő szívük hálája megnyilatkozik s jönnek a levelek, a szeretetadományok. Székely Sándor brownswillei lelkész úr reánk gondolt, a vén főiskolára. Az itt hagyott emlékek kísértettek lelkében s az itt kapott szeretetet most éri igazán: „Annak örömhírére, hogy a súlyos lidércnyomás alól felszabadultatok, a megszálló csapatok kiűritvén a mi Patakunkat, valamint annak dokumentálására, hogy az anyagias önző és sivár földrészben nem pusztult ki belőlünk minden nemesebb érzemény és eszményi cél iránti fogékonyság, másfelől akadnak — bár elvértve — akik a vett szellemi és erkölcsi javakat nem viszonzozzák rút hálátlansággal, ime, én is most, midőn igazán megnehezedett az idők járása az Alma Mater felett, midőn ezen intézményeink, amelyeknek fenmaradása a nemzet jövőjét is annyira-mennyire determinálja, olyan válságos helyzetbe sodortattak, mondom, én is a cselekvés terére lépek s szerény erőmhöz mért csekély áldozatomat meghozom — közvetve a magyar kálvinizmus oltárára.“

S itt jönnek a hosszú sorok, melyekben két kézzel adja azt az ifjúságnak, amit szorgalmas munkával ki tudja meddig gyűjtögetett.

Az összes Ifjúsági Egyesületek nevében vállalkoztam arra, hogy megköszönöm távoli jóttevőnknek nemes ajándékát, de mikor hozzá fogtam, azt a sok színes köszöntést, mind üres elszálló szónak találtam. Átváltoztak azok érzésé, édes balzsammá de fájón keserűvé is mert eszembe jutott minden, amit hazaszeretetünk veszteségnek nevezhet. Csak hálánk marad és szeretetünk, hogy valamikor mi is így szeressük a jó öreg Alma Matert.

Áldja meg az isten szeretetűket, akik onnan félt aggodalommal vigyáznak ránk. Legyen áldozatuk nyereség, s sohasz szünjenek meg szeretni a mi árva Magyarországunkat. *Illyés Bertalan.*

~~~~~

Egyházi hírek.

Rovatvezető: **A szénior.**

Nagytiszteletű Lelkészz Ur!

I. Tudomás és megfelelő alkalmazkodás, illetve intézkedés végett közlöm az alábbi miniszteri rendeleteket:

1. (23,264—A. II. 1920. sz.) Mindazok a károk, melyek az egyházat és annak iskoláit *a*) a fegyverszűnet megsértéséből, *b*) az ezt követő Károlyi-korszak alatt, *c*) a bolsevik i időszak alatt érték, az Országos Központi Statisztikai Hivatalhoz (Budapest, II. Oszlop utca) *a legsürgősebben* felterjesztendők.

2. (197,426—919. B. IV. sz.) Az iskolaszékek minden tanítválasztásnál győződjenek meg arról a pályázó tanító előbbi szolgálati helyén való tudakozódás után, hogy az illető tanító nem velt részt a bolsevista mozgalmakban. Ha a korrekt magaviselet a mellékelt okmányokból megállapítható, a tudakozódás felesleges.

3. (6837—920. eln. sz.) A tanácsköztársaság ideje alatt, 1919 március 20. napja után, de még 1919 augusztus 31. előtt, a törvényes áttéréseknek kell tekinteni.

4. (1176—1920. B. I. sz.) Bármely fokozatu református iskola igazgatója (egy tanító iskolánál maga a tanító) a tanári vagy tanítói könyvtárban található kommunista, bolsevista vagy anarchista propaganda sajtótermékeket sürgősen megsemmisítse és a megsemmisített sajtótermékeket a leltárból törölje. A rendelet végrehajtásáról a lelkész urak is meggyőződést szerezzenek.

5. (213,996—919. sz.) A Zsófia Orsz. Gyermekszanatórium javára az összes református iskolákban egy alkalommal iskolai adománygyűjtés rendezendő; a begyűlt adomány elemi iskolákból a kir. tanfelügyelőséghez, a középfoku tanintézetekből a püspöki hivatalhoz küldendő és pedig ez utóbbiak *folyó év június hó 1-ig*.

II. A József kir. herceg szanatórium egyesület ősmert nemcs céljának, a tüdővész leküzdésének javára a templomban tessék egy alkalommal a hívekhez adakozásra felhívó szózatot intézni s az adakozás eredményét ugyancsak *folyó év június hó 1-ig* a püspöki hivatalhoz beküldeni.

III. Tudatom Nagytiszteletű Lelkészz urral, hogy folyó évi május hó végén egyházmegyei, június hó végén pedig egyházkerületi közgyűlés fog tartatni, tehát az egyházmegyei közgyűlésre felterjesztendő iratokkal idejében elkészüljenek.

Atyafiui szeretettel

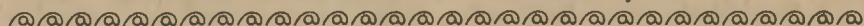
Miskolc, 1920 április 14.

Dr. Révész Kálmán
püspök.

Kuthy Zoltán newyorki esperes 1920 április hó 24 én Amerikából Miskolcra érkezett. 25-én, vasárnap az új templomban lelkes, szép beszédet mondott az amerikai magyar testvérek üdvözlését s biztató üzenetét hozta, hogy kirtanak velünk s támogatnak a mennyire csak tehetik. Kuthy esperes különben a konventtel folytat tárgyalásokat az ügyben, miként lehetne az amerikai ref.

egyházaknak elszakadni a magyartól, mert az óriási valuta különbséget a konvent nem képes fizetni, ami az amerikai lelkészek kongruája és a magyarhonuaké közt van.

Lelkészcvasasztás. Szaniszló János miskolczi s.-lelkész a nemes-martonfalvai ref. egyházköztség április 11-én egyhangulag meghívta. Isten áldását kérjük a fiatal lelkész munkájára.

Egyleti élet.

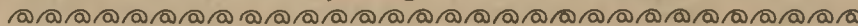
A „**Gima Erdélyi Önképző Kör**“ működésével kapcsolatban, mindenekelőtt az eddig beérkezett pályamunkák eredményéről kell számot adnunk.

Érkezett egy műfordítás és egy eredeti vers. Mindkét mű teljes díjban részesítettett. Az elsőnek szerzője *Dakó István* VIII. o. g. t., az utóbbinak pedig *Zsiros József* VIII. o. g. t. A szereplők közül *Bukoveczky József* VIII. o. g. t. szavatatát említjük meg, amikor is *Novák József*: „Részeg ember“ c költeményét szavaltta el páratlan sikerrel. *Zitás Bertalan* — főiskolánk volt növendéke, jelenleg

Rovatvezető: **Molnár Béla.**

a kassai és pozsonyi színházak főrendezője — vendégszereplése igazán kedvessé és emelkedetté tette a gyűlést.

A **Theol. Ifj. Egylet**-tel kapcsolatban jelenleg csak egy gyűlésről emlékezhetünk meg, amikor is *Illosvay Ferenc* II. hh. imádkozott. *Koncsol János* III. hh. pedig: „Jézus és a törvények“ címmel tartott felolvasást, szembeállítván a zsidók törvénybetűihez való ragaszkodását Jézus ideálisabb követelményeivel. Ugyanekkor foglalkozott az Egylet az „Országos Ref. Theol. Szöv.“-hez való csatlakozásnak a kérdésével is.

Hirek.

A **Magy. Irod. Tört. Társaság** múlt havi közgyűlésén Dr. Gulyás József spataki főgimn. tanárt választmányi taggá választotta. Így a pataki tanárok közül ketten vannak a nevezett társaság választmányában: *Harsányi István* és Dr. Gulyás József. Gratulálunk.

A **pünkösdi szünidő** május hó 14—26-ig fog tartani. Itt emlé-

kezünk meg arról is, hogy a gimnáziumi vizsgák jun. 14—16-án fognak megtartatni, amikor is az iskolai év bezáródik. A magánvizsgálatokat pedig 20-ika után ejti meg az igazgatóság.

Husvétli szünidőre márc. 26-án eresztette haza diákjait az igazgatóság. A vakáció ápr. 12-ig tartott, amikor is az előadások

megkezdődtek s rendesen folynak.

Adományozás. Székely Sándor brownsvillei (Amerika) ref. lelkész 12000 koronát küldött a főiskola pénztárába, amely összeg az adományozó kívánságára a következő módon és az alábbi feltételek mellett osztatik szét:

Az Erdélyi Önképzőkör kap 1000 koronát, amelynek kamatai az 1920—21 isk. évtől kezdődőleg két pályadíjra fordíttatnak.

A Magyar Irodalmi Önképző-Társulat 1000 koronában részesül az előbbi pont módozata szerint.

A Főiskolai Kórház szintén 1000 koronát kap, amelynek kamatai a vezetőség legjobb belátása szerint használtatnak fel.

A Főiskolai Énekkar 1000 koronát élvez, amelynek kamatai a magyar motívum s dalárdai előadásra alkalmas darabok partitúrájának bevásárlásánál pótléku szolgálnak.

A Theologusok Egyletét 1000 korona illeti, amelynek kamataiból 1—2 a vallás- és társadalomtudomány köréből vett értekezés díjazandó.

1000 korona kamatai egyenlő arányban fizettetik ki olyan akad. hallgatóknak, akik közül az egyik a kezdő, a másik a haladó tanfolyamon az angol nyelvből a legszebb eredményt mutatja fel.

Az Ifjusági Egylet 1000 koronát vesz át, amelynek kamataiért az Ifjusági Közlönyt még törvénytörvény örökösének is megküldeni tartozik.

Végül a Főisk. Tápintézet „Székely Sándor-alapítvány“ címen 5000 koronát kezel fel, amelynek kamatait konviktusi segély gyanánt, egyenes leszármazottjai, ilye-

nek nem létében pedig „egy“ nemzetiségi vidékről való szegénysorsu, szelid viseletű, szorgalmas és jó előmenetelű ifju (akár gimnazista, akár akadémista) élvezi.

Lapunk más helyén Székely Sándorról már megemlékeztünk s így csak tiszteletünket, hálaunkat és köszönetünket nyilváníthatjuk az egyes Ifj. Egyletek nevében, amelyek talán sohasem szorultak rá úgy a segélyezésre, mint most. Levelének minden sorából kiérzik, hogy őszinte és tiszta szívből jövő ajándék ez, amelyben minket részeltet. Bár elismerésre és dicséretre nem számít, mint ahogy levelében megjegyzi, de önként jön ajkunkra e szívből jövő elismerésünk és köszönetünk, amelyet ismét csak hangsúlyozni tudunk. Szeretetét szentelje, áldozatkészségét jutalmazza s munkásságát áldja meg az Isten!

A gimnázista lányok műkedvelő előadást rendeztek ápr. 17-én a Főiskola „Mudrány“ nagytermében. Az előadásra már régen folytak a készülétek s így minékünk ez már nem volt meglepetés, de annál inkább meglepett bennünket az előadás magas, szinte irodalmi nivója. Műkedvelő előadásoktól sohase vár nagyon sokat az ember s különösen nem várhattunk mi most, mikor ugyszólván esztendők óta ez volt az első alkalom, hogy berendezték az iskola színpadját és a tanuló ifjuság műkedvelői nyilvánosság elébe állott. Sem gyakorlat, sem mások mutató példája nem állott a hátuk mögött s így hajlandók voltunk a jóindulat szemüvegével ellátni magunkat, azonban erre

igazán nem volt szükség. Amit ott láttunk, nemcsak a műkedvelőkkel szemben emelt, hanem a magasabb igényeket is kielégíthette. A gazdag műsor — melynek összeállítása műértő rendezőkre vall — nemcsak elrendezésében, de előadásában is elsőrangú volt. Rác Margit kedves és közvetlen prologja nyitotta meg az estélyt, majd egy komoly revue (magyar kivándorlók termékei 1625 ben) előadásában gyönyörködhetett a közönség. Szereplői: Hody Eta, Kérészy Ica, Pács Ica, Polányi Anka, Rác Böske, Révay Böske, Vlaik Vali és Zemán Ella bájos és ügyes Játékot produkáltak. Ezután Nagy Ilonka, Mészáros Gyula, Udvardy József és Bálint Ferenc adtak elő hegedűn magyar dalokat s négyesük precíz és szabatos játékát megérdemelt tapsal jutalmazta a közönség. Majd Zsindely Ilonka és Pács Simon lejtettek el egy szép magyar szólót. Temperamentumos és szépen begyakorolt stílusos táncukat lelkes taps követte, úgy, hogy a közönség óhajtásának engedve, meg is ismételték. Ezután következett az estély tulajdonképeni főpontja: „A Keleti Indiákon“ c. két felvonásos vígjáték. Az izletes és fordulatós darab már önmagában is biztosította volna a sikert, mert eleven-sége és avatott kezekre valló kompozíciója megnyerte a közönség tetszését és magával ragadott mindenkit.

A szereplők ajkán fel-felcsendülő humor, a helyzet komikum természetessége nem egyszer csalt mosolyt a hallgatók ajkára és néha bizony nehéz volt megál-

lani, hogy belé ne tapsoljunk az előadásba. A darab sikerét nagyban emelte a szereplők congenialis játéka. Zombory Margit, mint Evelin, kedves és közvetlen volt. Kun László ezredese nagyszerű kaszárniai alak, kinek örökös zsörtölődései állandóan ébren tartották a hallgatók érdeklődését. Rohoska Margó, Barakonyi Anna szerepében temperamentumos és ügyes játékot produkált s otthonos mozdulatain egyáltalán nem látszott meg, hogy most lépett fel először. Szinyey M. Miklós bár kissé tulzott, de tulzása nem volt visszatetsző s így szerepe előnyére szolgált. Weinstock Anna Örzsije eleven színpadi figura volt bár kissé sokat mozgott. Szerény, de azért öntudatos játékaival megnyerő figura volt Sennyey Lajos. Kisebb szerepekben teljesen méltók voltak partnereikhez Nagy Ilonka, Pács Ilonka és Pács János. A közönség nagy elismeréssel jutalmazta a szereplők igyekezetét. Viharos tapsával hosszú ideig ünnepelte a függöny előtt megjelent rendezőket és a szerényen inkognitoba rejtőző szerzőt.

Következő programpont Bukoveczky József szólóéneke volt. Sassy Csaba „Turul madár“ c. kuruc dalát énekelte kellemes, csengő hangján, éneklését Bálint Ferenc zongorakisérére festette alá. Zárópontként „Nem, nem, soha!“ jelmondatu élőképek következett, melyben az izlésesen elrendezett kép alakjai, mint a megszállott magyar városok képviselői, a jelmondatnak megfelelőleg szépen csengő versekkel tiltakoztak Magyarország feldarabolása ellen. Majd a Hymnusz

eléneklésével befejeződött az estély műkedvelői része és kezdődött a táncmulatság.

Méltó elismerésünk illette már a szereplőket s fentebb már megemlékeztünk az előadást valóban meglepő sikerülttségéről. Azonban nem zárhatjuk le e szürke kis referadát anélkül, hogy elismerésünk adóját le ne tegyük azoknak a lábaihoz is, akiknek elsősorban érdemük a siker. Dr. Rácz Lajosné és Pács Vilmosné nagyságos asszonyok biztos kezét és művészi izlését dicséri az estély szép sikere. Az ő fáradságtalan munkakedvüknek és nemes ambíciójuknak volt a gyümölcse minden, ami az előadás technikai részét illeti. Talán fáradságos munkát végeztek, de jutalmazza őket az a tudat, hogy munkájuk szép és eredményes volt.

Elismerés illette meg Novák Sándor főgimn. tanárt is, aki segítők volt a rendezésben, sőt a műsor anyagának megszerzésében is. Szorosan szószerint értjük ezt, mert hiszen mindnyájan tudjuk, hogy nemcsak a vigjáték, hanem a másik két egy felvonásos is a költő Novák Sándor lelkéből fakadtak. Kis darabjáról már elmondtuk a mondanivalónkat. Nem

akarunk már itt semmit sem hozzáfűzni, hiszen úgy hisszük, lesz még rá alkalmunk, hogy Novák Sándorról, mint szerzőről írassunk.

Előadás után virradatig tánc volt. Szép és jókedvű társaság táncolt mince végig, akiknek sorai-ban őszinte örömünkre láttunk akadémistákat is. Szép, hogy elhagyták a régi nem táncolunk jelszót és ezen a bálon, dacára hivatlan voltak, virradatig aprózták a csöndest. (Szl.)

Újabb adomány érkezett tápintézetünk s ezzel együtt diákjaink segélyezésére. Hubay Mihály szilvásváradí ref. lelkész 200 kor. küldeménye ez, amelyért igyekszünk is köszönetet mondani a tanulóifjuság nevében. Reméljük, hogy a jó példa követőkre talál, akik igyekeznek majd a főiskola terhét megkönnyíteni. Köszönjük, hogy mindennapi gondja között nem feledkezett meg az anyaiskoláról, amelynek hű és szerető hive ma is. Nemes lelküségéért áldja meg az Isten.

Pályázati hirdetés. A sárospataki m. kir. állami tanítóképző intézetbe való fölvételért május 31 éig kell folyamodni. Részletes fölvilágosítást szívesen ad az Igazgatóság.

Felelősszerkesztő üzenetei.

Többeknek. Az előfizetések nyugtázását helyszüke miatt csak a jövő számunkban hozzuk.

Kéziratokat junius hó 7-ig kérjük beküldeni.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Tartalom: Egy levél. — Szl.: Ima. (Költemény.) — Szl.: Majtény felé. — Illés Bertalan: Levél Amerikából. — Egyházi hírek. — Egyleti élet. — Hírek. — Felelősszerkesztő üzenetei.

Kiadóhivatali főnök: **Vincze Károly.** Kiadja: a „**Főisk. Ifj. Egyesület.**“

Megjelenik **augusztus** kivételével **havas havonta egyszer** ♦ **Szerkesztőség és kiadóhivatal:** ♦ **Előfizetés** ♦ **Sárospatak. Kollégium.** ♦ **egész évre 10 kor.**

Nyomatott a ref. főiskolai könyvnyomdában Sárospatakon 1920—540.